

flaaet til en overmaade lav Værdi i de statistiske Oplysninger. Dersom det i Virkeligheden skulde taksæres, vilde det Beløb blive betydeligt højere. Tilsammen bliver det henimod 4 Mill., som udgør Landets Udgift til Vejvæsenet. Vil man ved Siden deraf for Eksempel se, hvad Kommunikationsvæsenet i vore Købstæder koster, udgør det tilsammen for alle Landets Købstæder for Gade- og Vejanlæg — jeg ser ganske bort fra Kjøbenhavn, som jo er ganske særlig stillet, og som har sine Særrettingeder, som jeg ikke her skal komme ind paa — ikke mere end 372,000 Kr., eller med andre Ord ikke en Tiendedel af, hvad Landets Udgift er til Kommunikationsvæsenet, medens Befolkningen i Købstæderne udgør en Fjerdedel i Sammenligning med Landet. At der altsaa her er et Misforhold til Stede, tror jeg ikke let, man skal kunne benægte. At Sognevæsenet hviler paa Sognekommunerne som en rent lokal Foranstaltning er naturligt, thi disse Vejintresser ere nærmest knyttede til de lokale Kredse, til Sognene. Men Hovedlandevejene ere i den Grad Nerver og Arter for hele Landets Trafik og gaa navnlig ogsaa ud paa at knytte de forskellige Centrere saaledes til hinanden, at man vel tør sige, at det er en af Livsbetingelserne for Samfundet i det hele, og derfor forekommer det mig, at det laa overmaade nær, at det ogsaa blev et Samfundsankiggende med Hensyn til Befolkningen. Vilde man nu spørge, om det da vilde være rigtig at tage Udgifterne ved Vejvæsenet og flytte dem fra Amtene over til Statskassen, og lade Staten overtage Bestyrelsen deraf, saaledes som det fandt Sted før 1867, vil jeg absolut svare nej, thi jeg er overbevist om, at det vil blive adskilligt dyrere i Statens Haand, end det nu er i Amtskommunernes. Med al Respekt for vort Ingeniørvæsen for øvrigt, som jo i sin Tid bestyrede vore Veje, er jeg aldeles sikker paa, at økonomisk set ere Amtsrådene bedst i Stand til at holde Udgifterne hertil inden for rimelige Grænser, og ogsaa inden for inævre Grænser, og som sagt jeg anerkender den Økonomi, der vises fra Amtsrådenes Side. Jeg tror derfor ikke, at det egentlig er Vejen at flytte en saadan Udgift over fra Amtene til Staten. Der kunde ogsaa være Spørgsmaal om Berettigelsen til at flytte andre Udgifter fra Amternes Budgetter over til Staten — der har jo ofte været anført Grunde med Hensyn til Retsvæsenet og sligt — men jeg skal slet ikke komme ind derpaa, thi jeg tror ganske vist, at disse Spørgsmaal ere egnede til at tages under Overvejelse, for at man

kan se, hvilken endelig Ordning man i den Henseende skulde træffe. Men netop dette Forbehold af Overvejelse af den endelige Ordning, som skulde findes, ligger jo i Lovforslagets Midlertidighed, idet det kun gaar ud paa midlertidigt at lette Amternes Byrder ved et Tilskud af Statskassen, idet det altsaa er forbeholdt senere at tage under Overvejelse, hvilke Udgifter der sluttelig skulle komme til at falde paa Staten. Jeg maa tilføje, at dersom en Omfordeling af Statteforholdene i dette Øjeblik skulde føre til, at man for at lette Amtene maatte lægge ny Byrder over paa andre Samfundsklasser, saa vilde jeg ganske vist have ikke ringe Betænkelse derved. Der kan siges meget om Grundfatternes Berettigelse o. s. v., som jeg slet ikke skal komme ind paa. Men da vi staa saaledes stillede over for Statsudgifterne, at jeg tror, som jeg ogsaa havde Anledning til at gøre Rede for ved Finanslovens første Behandling, at der vel maatte kunne spares et betydeligt Beløb paa det almindelige Budget, et Beløb, som jeg den Gang anslog til at udgøre ca. 2¹/₂ Mill. Kr., saa har jeg ingen Betænkelse ved at foreslå i dette Øjeblik, at denne Rettelse for Amtskommunerne finder sit Udtryk derved, at Statskassen midlertidigt yder et Tilskud. Nu falde disse to Beløb sammen, de svare til hinanden, altsaa enten man vil beregne det som de samlede Vej-udgifter til Amtet, eller man, som Forslaget gør, for ikke at udpege nogen enkelt Udgift, kun holder sig til Halvdelen af Amtsbyrderne i det hele og det Beløb, som jeg har gjort Regning paa, der maatte kunne spares paa den aarlige Finanslov, ad alle tre Veje naa vi til det samme Beløb af c. 2¹/₂ Mill. Kr. Det er det, som Forslaget altsaa gaar ud paa: ved en midlertidig Foranstaltning „indtil videre“, som det hedder, at yde et saadant Tilskud fra Statskassen og derved tilvejebringe en deraf følgende Rettelse for Ager- og Engs-Hartkornet, der yder Bidrag til Amtene. Naar der er nævnt Ager- og Engs-Hartkorn, er det med fuldt Vidende om, at derved er ubeladt Skovskulden. Den udreder jo nemlig kun det halve Bidrag til Amtet, saa at Skovskulden heller ikke vilde komme til at blive forfordelt, for saa vidt som Skovskulden ikke kom til at hvide mere end nu, og vi vide jo, at det er et Forhold, vi have in mente, at saa tilvejebragt en Skyldsætning af Skovene. Jeg skal benytte Lejligheden til at minde om, at det er ikke mere end to Aar siden, at et Fællesudvalg her i Rigsdagen blev enige om at rette en Opfordring til Regeringen om at fremkomme med Forslag til en ny Skyld-